

บทบาทของอโคโมสไทย ในกรณีการขอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหาร เป็นมรดกโลกของราชอาณาจักรกัมพูชา

• ปราสาทพระวิหารได้อยู่ใน Tentative List ตั้งแต่ ๑ กันยายน ๒๕๓๕ โดยการเสนอของกัมพูชา และได้ส่งเอกสารรายละเอียดเกี่ยวกับปราสาทพระวิหารเพื่อการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลก (Nomination File) ถึงศูนย์มรดกโลก เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๙

• อโคโมสไทยได้รับเชิญให้เสนอชื่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินปราสาทพระวิหารในนาม ICOMOS ตั้งแต่ มิถุนายน ๒๕๔๙ โดยยังไม่ได้ส่งเอกสารรายละเอียดให้พิจารณา แต่ที่สุดก็ได้ขาดการติดต่อไปอย่างไม่ทราบสาเหตุ

• Nomination File No.1224 ในชื่อที่เป็นทางการว่า “The Sacred Site of the Temple of Preah Vihear” ได้ผ่านการประเมินโดย ICOMOS ตามเอกสาร WHC-07/31.COM/INF8B.1 ทำให้ได้รับการบรรจุเข้าวาระการประชุม คณะกรรมการมรดกโลก สมัยที่ ๓๑ ณ เมืองโครสต์เชิร์ช ประเทศนิวซีแลนด์ มิถุนายน ๒๕๕๐ (ไม่มีผู้แทนอโคโมสไทยเข้าร่วมการประชุม)

• ผู้แทนประเทศไทยที่เข้าร่วมประชุมได้พยายามทำทุกวิถีทางเพื่อรักษาสีทิวทัศน์ของประเทศไทยเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนตามแผนผังกำหนดพื้นที่ขอขึ้นทะเบียนมรดกโลกของปราสาทพระวิหารที่อ้างอิงจากเส้นเขตแดนที่ กัมพูชายึดถือ แต่ข้อขัดแย้งเข้ามาในแผ่นดินไทย ทำให้สามารถเลื่อนการขึ้นทะเบียนอย่างเป็นทางการออกไปได้และ ออกเป็นมติ 31COM8.24Rev ที่กล่าวว่า ให้เลื่อนไปขึ้นทะเบียนในการประชุมสมัยที่ ๓๒ ในปี ๒๕๕๑ ด้วยการสนับสนุนอย่างแข็งขันจากประเทศไทย และให้กัมพูชาจัดทำแผนการจัดการพื้นที่ให้พร้อมสำหรับการนำเสนอครั้งใหม่นี้ด้วย โดยให้ส่งรายงานความก้าวหน้าก่อนวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

• ด้วยการประชุมหารือกันระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจัดโดยกระทรวงการต่างประเทศ มีประเด็นทางด้านวิชาการ ๓ เรื่อง ได้แก่ การจัดทำรายงานข้อโต้แย้งการประเมินของ ICOMOS การศึกษารวบรวมข้อมูลและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโบราณสถานที่มีความสำคัญและสัมพันธ์ต่อเนื่องกับปราสาทพระวิหารที่อยู่ในเขตประเทศไทย และการจัดทำแผนบริหารจัดการโบราณสถานและพื้นที่โดยรอบในประเทศไทย โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบได้แก่ กรมศิลปากร กรมอุทยานแห่งชาติฯ และมีผู้แทนอโคโมสไทยที่สังกัดกรมศิลปากรเข้าร่วมประชุม

• วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ร่วมกับกรมศิลปากร จัดการเสวนาทางวิชาการ เรื่อง องค์ความรู้จากปราสาทพระวิหาร ณ ห้องประชุมหอสมุดแห่งชาติ ซึ่งถือเป็นกิจกรรมเสวนาวิชาการพบปะสมาชิกของอโคโมสไทย ที่จัดขึ้นเป็นประจำทุก ๒ เดือน เพื่อเผยแพร่ข้อมูลด้านการอนุรักษ์โบราณสถาน โดยในครั้งนี้จัดเป็นครั้งที่ ๑๙

• วันที่ ๒๒ - ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๑ จัดกิจกรรมเสวนาสัญจรอโคโมสไทยครั้งที่ ๑๘ นำสมาชิกอโคโมสไทยและผู้สนใจเดินทางไปชมโบราณสถานกลุ่มปราสาทตาเมือน และเขาพระวิหาร บรรยายถึงคุณค่าที่ครบถ้วนของโบราณสถานและปัญหาในการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่โบราณสถานที่อยู่ในเขตเชื่อมต่อระหว่างสองประเทศ กิจกรรมเสวนาสัญจรนี้จัดขึ้นเป็นประจำทุก ๒ เดือนเช่นเดียวกัน

• วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๑ กรมศิลปากรได้แต่งตั้งคณะทำงานดำเนินการจัดทำแผนบริหารจัดการพื้นที่ปราสาทพระวิหารขึ้น เป็นการทำงานร่วมกันของข้าราชการจากสำนักโบราณคดีและอโคโมสไทย

• เผยแพร่บทความเรื่อง “...ด้วยการต้อนรับอย่างอบอุ่นจากราชอาณาจักรกัมพูชา(ตอนที่๒)” - With a Warm Welcome from the Kingdom of Cambodia ของนายวสุ โปษะนันท์ ผู้ช่วยเลขานุการอโคโมสไทย เล่าเหตุการณ์เกี่ยวกับปราสาทพระวิหาร การทำงานของคณะผู้เชี่ยวชาญนานาชาติที่ยูเนสโกแนะนำให้มาช่วยกัมพูชาในการจัดทำรายงานความก้าวหน้าเสนอคณะกรรมการมรดกโลก ตีพิมพ์ใน จุลสารอโคโมสไทย ICOMOS Thailand Newsletter no.13 เมษายน - กรกฎาคม ๒๕๕๑ และเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของอโคโมสไทย www.icomosthai.org

• นิทรรศการของอโคโมสไทยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกของปราสาทพระวิหาร ในนิทรรศการ ๔๐ปีอาชานุกรักษ์งานสถาปนิก'๕๑ ระหว่างวันที่ ๓๐ เมษายน - ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ณ อิมแพ็คเมืองทองธานี ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์และอโคโมสไทย เป็นการแสดงจุดยืนของอโคโมสไทยที่สนับสนุนการขึ้นทะเบียนแหล่งศักดิ์สิทธิ์แห่งปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกร่วมกันระหว่างไทย-กัมพูชา ในลักษณะข้ามพรมแดน (Transboundary property) เพื่อให้องค์ประกอบที่แสดงถึงคุณค่าของแหล่งทั้งหมดได้รับการดูแลในฐานะมรดกโลกอย่างครบถ้วน

• นิทรรศการของอโคโมสไทยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกของปราสาทพระวิหาร ในนิทรรศการ ๔๐ปีอาชานุกรักษ์ ระหว่างวันที่ ๖ - ๙ มิถุนายน ๒๕๕๑ ณ ศูนย์การค้าสยามพารากอน ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์และอโคโมสไทย

• การประชุมระดับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกของอโคโมส ประจำปี ๒๐๐๘ ณ เมืองหังโจว สาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๑ ผู้แทนอโคโมสไทยได้นำเสนอ Management Plan for Preah Vihear

Mountain and Its Settings ซึ่งจัดทำโดยกรมศิลปากรและอิคอมอสไทย และเผยแพร่ ภาพยนตร์สารคดีสั้นเท่าที่และความคิดเห็นทางวิชาการของไทยในกรณีปราสาทพระวิหารในนามของอิคอมอสไทย ด้วยการสนับสนุนในการจัดทำของกระทรวงการต่างประเทศ ถือเป็น การเสนอข้อมูลในระดับระหว่างประเทศและต่อผู้บริหารระดับสูงของICOMOS อย่างเป็นทางการ

- ในการสัมมนาวิชาการหัวข้อ การเสนอให้เขาพระวิหารเป็นมรดกโลกร่วมกันระหว่างไทย - กัมพูชาในลักษณะข้ามพรมแดน เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๑ ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพฯ จัดโดยคณะกรรมการการศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม วุฒิสภา และ คณะกรรมาธิการต่างประเทศ วุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ด้วยการริเริ่มโดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.ใจ บุรณสมภพ ประธานคณะกรรมการการศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม วุฒิสภา และ กรรมการบริหารอิคอมอสไทย ได้มีการนำเสนอข้อมูลเรื่อง “แผนบริหารจัดการเขาพระวิหารและพื้นที่โดยรอบ” โดย ผศ.ดร.ยงธนิศร์ พิมลเสถียร รองประธานอิคอมอสไทย และ นายสุ โปษยะนันท์ ผู้ช่วยเลขานุการอิคอมอสไทย “การขึ้นทะเบียนมรดกโลกทางวัฒนธรรม” โดย ธราพงศ์ ศรีสุชาติ ผอ.สำนักโบราณคดี เลขานุการอิคอมอสไทย ทั้งนี้ได้มีการเผยแพร่แผนบริหารจัดการฯเป็นส่วนหนึ่งของเอกสารประกอบการสัมมนาด้วย

- อิคอมอสไทยได้ส่งจดหมายถึงนาย Michael Petzet ประธาน ICOMOS สากล แสดงความเห็นในกรณีปราสาทพระวิหาร พร้อมด้วยรายงาน ๒ ฉบับ ได้แก่ Scientific Rebuttal to ICOMOS Evolution Report On the Nomination of Preah Vihear Temple as World Heritage Site และ Management Plan for Preah Vihear Mountain and Its Settingsอย่างไม่เป็นทางการ ทาง e-mail พร้อมด้วยการส่งต่อข้อมูลดังกล่าวไปยังประธานคณะกรรมการแห่งชาติ(NC) ของ ICOMOS ทั่วโลก และเผยแพร่ในเว็บไซต์ของอิคอมอสไทย www.icomosthai.org โดยในรายงานข้อโต้แย้งทางวิชาการต่อการประเมินของอิคอมอสนั้นสรุปได้เป็น ๕ ประเด็น ได้แก่

- เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา Outstanding Universal Value ในความเป็นมรดกโลกของปราสาทพระวิหาร ในรายงานของ ICOMOS มีความแตกต่างไปจากเอกสาร Nomination File โดยไม่มีเหตุผลชี้แจงการเปลี่ยนแปลง
- ICOMOS มีความเห็นสอดคล้องตามเอกสารข้อมูลนำเสนอของกัมพูชาว่า ปราสาทพระวิหาร เป็นผลงานชิ้นเอกที่มีความโดดเด่นของสถาปัตยกรรมเขมร ทั้งในการวางผังและรายละเอียดการตกแต่ง ทั้งๆที่ยังมีองค์ประกอบอื่นที่มีความสำคัญ แสดงถึงภูมิปัญญาในการออกแบบวางผังการใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อม ที่ต่อเนื่องสัมพันธ์กับปราสาทพระวิหาร แต่ไม่ได้รับการนำมาพิจารณาในฐานะโบราณสถานและพื้นที่ที่อยู่เชื่อมต่อกัน ซึ่งถือว่าการนำเสนอพื้นที่โบราณสถานที่ไม่สมบูรณ์
- การพิจารณาของ ICOMOS ไม่ได้คำนึงถึงปราสาทพระวิหารในมิติของความสัมพันธ์ระหว่างศาสนสถานและชุมชนที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง ทั้งในแง่ของการเป็นผู้ดูแลเทวาลัย และความผูกพันทางจิตใจ ซึ่งถือเป็นคุณค่าแบบ Intangible และเป็นหัวใจสำคัญที่บ่งชี้ถึง Spirit of the place
- การบรรยายลักษณะทางสถาปัตยกรรมของปราสาทพระวิหาร ที่ปรากฏอยู่ในรายงานของ ICOMOS แสดงให้เห็นถึงการตีความและการนำเสนอข้อมูลที่คลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงหลายประการ ที่ชวนให้สงสัยถึงความไม่ตรงไปตรงมาทางวิชาการเพื่อเหตุผลบางประการ
- รายงานของ ICOMOS ให้ความเห็นชอบกับการกำหนด Zoning ในการปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ และจัดการ พื้นที่ของปราสาทพระวิหาร โดยให้ข้อแม้เกี่ยวกับการตกลงร่วมกันระหว่างประเทศไทยและกัมพูชาในเรื่องเส้นเขตแดน แต่ความจริงแล้วปัญหามีได้มีเพียงแต่เฉพาะเรื่องพื้นที่อ้างสิทธิ์ทับซ้อนเท่านั้น เนื่องจากยังมีความไม่เหมาะสมทางวิชาการที่ควรให้มีการปรับปรุงการกำหนด Zoning ด้วย

ได้รับหนังสือตอบจากประธานอิคอมอสสากลดังนี้

Dear President,

I would like to thank you for sending me the extensive material on the nomination of the Preah Vihear Temple as World Heritage site. Under the circumstances it was not possible to inscribe the temple as a trans-border nomination, but perhaps after further negotiations between Thailand and Cambodia it may be possible in future to find a solution that includes the surroundings belonging to the site in both countries and a corresponding buffer zone.

Yours sincerely,

Michael Petzet
President of ICOMOS

- อิคอโมสไทยได้ให้การสนับสนุนคณะผู้แทนประเทศไทยที่ไปร่วมประชุมคณะกรรมการมรดกโลกสมัยที่ ๓๒ ณ เมืองควิเบค ประเทศแคนาดา ด้วยการจัดพิมพ์หนังสือ ปราสาทพระวิหารในแง่ศิลป A Visit to Khao Phra Viharn เขียนโดย ศาสตราจารย์ศิลป พีระศรี แปลโดย ศาสตราจารย์ ม.จ.สุภัทรดิศ ดิศกุล พิมพ์ครั้งแรกโดยกรมศิลปากรตั้งแต่ ปี ๒๕๐๓ จัดส่งให้สถานทูตและกงสุลของประเทศซึ่งเป็นคณะกรรมการมรดกโลก ๒๑ ประเทศในประเทศไทยและนำไปเผยแพร่ในการประชุมที่ควิเบค ประเทศแคนาดา และจัดเตรียมเอกสารค่าแปลหนังสือ อนุสารนำชมปราสาทหินเขาพระวิหาร เขียนโดย นายมานิต วัลลิโกดม จัดพิมพ์โดยกรมศิลปากรในปี ๒๕๐๓ เพื่อนำไปเผยแพร่ในการประชุมด้วยเช่นเดียวกัน นอกเหนือจากรายงานข้อโต้แย้งการประเมินของ ICOMOS และแผนการจัดการเขาพระวิหารและพื้นที่โดยรอบซึ่งเป็นผลงานการทำงานร่วมกับกรมศิลปากร

- เผยแพร่ข้อมูลการวิเคราะห์ประเด็นที่ไม่ถูกต้องในเอกสารการประเมินของอิคอโมส WHC-08/32.COM/INF.8B1.Add.2 ซึ่งใช้ในการประชุมคณะกรรมการมรดกโลก สมัยที่ ๓๒ ซึ่งแสดงถึงความไม่ตรงไปตรงมาในการพิจารณาของผู้แทน ICOMOS และการดำเนินการขององค์กรระหว่างประเทศ ทางเว็บไซต์ของอิคอโมสไทย

- ให้การสนับสนุนและร่วมงานแถลงข่าวของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในการส่งจดหมายเปิดผนึกถึงเลขาธิการสหประชาชาติ แสดงความผิดหวังในเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยองค์กรของสหประชาชาติสืบเนื่องจากการมีมติของคณะกรรมการมรดกโลก ให้ขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก ตามข้อเสนอของกัมพูชาแต่เพียงฝ่ายเดียว ในวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ และได้สานุสนาจดหมายเปิดผนึกนี้ไปยังเครือข่ายของ ICOMOS ทั่วโลกด้วย

- เตรียมการจัดการเสวนาชี้แจง บทบาทของอิคอโมสไทยในกรณีการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก ในกิจกรรมเสวนาวิชาการพบปะสมาชิกอิคอโมสไทยครั้งที่ ๒๒ ในวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๑

- การไปแสดงความคิดเห็นในการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาของอิคอโมส ก่อนการประชุมใหญ่สามัญของอิคอโมสครั้งที่ ๑๖ ณ เมืองควิเบค ๒๙ กันยายน ๒๕๕๑ ซึ่งให้ถึงความผิดพลาดทางวิชาการในการประเมินคุณค่าของปราสาทพระวิหารให้ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ทวงถามถึงมาตรฐานในการดำเนินการที่ควรจะเป็นสำหรับความเป็นองค์การอิสระทางวิชาชีพด้านการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมอย่างอิคอโมส

- ช่วงการบรรยายพิเศษเกี่ยวกับสถานที่ศักดิ์สิทธิ์แห่งปราสาทพระวิหาร ในการประชุมวิชาการนานาชาติของอิคอโมสไทยประจำปี ๒๕๕๑ ในหัวข้อ การจัดการมรดกปรชนียสถานและพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ วันที่ ๒๙ - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ณ วิทยาลัย สำนักรงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการ สรุปภาพรวมของเหตุการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้น และการชี้ให้เห็นผลที่ได้รับในแง่ของการจัดการและผลกระทบในแง่ลบที่จะมีต่อโบราณสถาน

ฝ่ายเลขานุการอิคอโมสไทย

admin@icomosthai.org

www.icomosthai.org